

Data kirittämään ruoka-alan kasvua

Ruoka-alalla datatalous on valtava mahdollisuus ja keskeinen kilpailukykytekijä: läpinäkyvyys, jäljitettävyys ja vastuullisuuden todentaminen korostuvat sekä kotimarkkinoilla että viennissä. Yritykset tarvitsevat luotettavaa ja sujuvasti liikkuvaa dataa sääntelyn ja raportointivaatimusten täyttämiseen, mutta oikein hyödynnettynä data on myös kasvun moottori, joka mahdollistaa uudet tuotteet, palvelut ja liiketoimintamallit.

Ruokaketjun toimivuuden ja kilpailukyvyn perusedellytys on, että tuotteeseen liittyvä lainsäädännön vaatima data – kuten alkuperä- ja tuotantotiedot – liikkuu sujuvasti eri toimijoiden välillä.

Puolestaan tuotteeseen liittyvällä lisäarvotalalla – kuten ravinne- ja vesitehokkuuteen tai eläinten hyvinvointiin liittyvällä tiedolla – on kaupallisia mahdollisuuksia. Sen avulla voidaan rakentaa kilpailuetua, synnyttää innovaatioita ja vahvistaa vientipotentiaalia.

Kun lainsäädännön vaatima data liikkuu tehokkaasti ja yhteentoimivasti, voidaan laajentaa näkökulmaa myös markkina- ja kysyntätietoon.

Kaupan menekkitiedon paremman saatavuuden varmistaminen ruokaketjun muille toimijoille parantaa markkinoiden toimivuutta, tasapainottaa neuvotteluasetelmia ja vahvistaa koko ruokaketjun kilpailukykyä.

Viranomaisrekistereissä on merkittävä määrä arvokasta tietoa, jonka tehokkaampi hyödyntäminen vähentäisi päällekkäistä raportointia, keventäisi hallinnollista taakkaa ja mahdollistaisi uuden sääntelyn toimeenpanoa ilman tarpeettomia kustannuksia yrityksille.

Elintarvikeala on tunnistanut, että yhtenäisten standardien käyttöönotto ja datan liikkuvuuden edistäminen ovat keskeisiä keinoja vahvistaa suomalaisen ruoka-alan tuottavuutta, kasvua ja kansainvälistä kilpailukykyä. Tulevalla vaalikaudella onkin edistettävä tiedon kaksisuuntaista liikkuvuutta ja viranomaisjärjestelmissä olevan tiedon hyödyntämistä ruoka-alan kasvun vauhdittamiseksi.

Datatalous vauhdittaa ruoka-alan kasvua, kun

- Varmistetaan rahoitus ja lainsäädäntö tukemaan yhtenäisten standardien ja pelisääntöjen käyttöönottoa ruokaketjussa, jotta data liikkuu tehokkaasti ja turvallisesti molempiin suuntiin alkutuotannon, elintarvikeollisuuden ja kaupan välillä sekä eri ohjelmistojen ja tietojärjestelmien kesken liikesalaisuuksia vaarantamatta.
- Linjataan tuotteeseen liittyvän lainsäädännön vaatiman datan ja lisäarvodataan erottelu ja varmistetaan, että lainsäädännön vaatima data on selkeästi määritelty ja vastikkeetta hyödynnettävissä koko ruokaketjussa samalla, kun lisäarvodataan käytölle sovitaan reilut ja läpinäkyvät pelisäännöt.
- Perustetaan datatalouden hallintaan ruoka-alan pysyvä koordinaatioryhmä, jonka tehtävänä on ylläpitää ja toimeenpanna reilun datatalouden pelisäännöt sekä varmistaa yhteinen näkemys datan arvosta, käytöstä ja kustannusperusteista reilun datatalouden pelisääntöjen mukaisesti.

- Toteutetaan raportoi vain kerran -periaate ruoka-alalla, jotta samaa tietoa ei tarvitse toimittaa useaan kertaan eri viranomaisille tai järjestelmiin. Varmistetaan rahoitus viranomaisjärjestelmien avaamiseksi ja rajapintojen toteuttamiseksi, jotta koko ruokaketju voi hyödyntää jo olemassa olevaa viranomaisdataa sääntelyn toimeenpanossa ja raportoinnissa.
- Avataan Ruokaviraston nauta- ja eläintenpitopaikkarekisterien tiedot yrityskäyttöön. Varmistetaan Ruokavirastolle rahoitus ja toimeksianto avata rekisterit yrityskäyttöön, jotta metsäkatoasetuksen toimeenpano voidaan toteuttaa automatisoidusti ilman manuaalista tiedonkeruuta.
- Varmistetaan pitkäjänteinen rahoitus ruoka-alan datatalouden edistämiseen ja investointeihin. Huomioidaan ruoka-ala vahvemmin kansallisissa data- ja digitalisaatio-ohjelmissa.

Lisätietoja:

Johtava asiantuntija Riikka Korolainen, puh. 050 355 8177, riikka.korolainen@etl.fi

Elintarviketeollisuusliitto ry

www.etl.fi